

НАРОДНА ЧАСОПИСЬ

Додаток до „Газети Львівської“.

Передплата у Львові в Адміністрації „Газети Львівської“ і в п. к. Староствах на провінції:

на цілий рік зр. 2.40
на шість років зр. 1.20
на чверть року „ — 60
місячно „ — 20
Поодинокі число 1 кр.

З поштовою пере-
силкою:

на цілий рік зр. 5.40
на пів року зр. 2.70
на чверть року зр. 1.35
місячно „ — 45
Поодинокі число 3 кр.

Виходить у Львові по
всім неділям і го-
д. свят) о 5-й го-
дині по полудні.

Редакція і
Адміністрація: у Львові
Чарнецького ч. 8

Письма приймають як
звичайно франковані

Кореспонденції звертають ся
лише на окреме жандар-
мське відомство на адресу
почтОВОЇ.

Визначені в редакції
також відомості від
почтОВОЇ

Цікавий причинок до еміграції наших селян.

Коли свого часу наші селяни так громадно взялись були до еміграції і за безцін збували свої землі та рідної хатини і виїмалися до Америки — річ стала зараз ясною, що причиною того були агенти заграничні, котрі намаляли людей до того, щоби відтак обдирати їх до крейдяра і робити на них маєтки. Се стало незадовго загально звістно і селяни самі о тім переконали ся, а вадовицький процес відкрив свого часу всю погань тої роботи агентів. Кольвиж проявила ся еміграція в тих селах руської часті Галичини, що лежать над російською границею і наші селяни почали цілими громадами переносити ся за кордон, був здогад, що й тут грають ролю якісь агенти, але мало хто хотів в то вірити, щоби й ся еміграція була спекуляцією на темноту наших селян, та їх легкодушність, та що там за кордоном знайшлися такі самі агенти, що задумали були збогачувати ся коштом наших селян. Тепер аж все повами прояснює ся. Цікаву під сьм взглядом допис одержала з Радивилова „Правда“, і она тепер розкрила нам маленьку частину тих махінацій, якими з давендавна займають ся москвофіли. Ми не хочемо тут додавати дальших коментарів, нехай передовсім сама допис говорить.

Три, чи може чотири роки тому назад — розповідає дописувачель „Правди“ — явила ся була в нашій місечку велика комета москвофки в особі сиятельного графа Сологуба. Графони жаль було того, що тутешні селяни та міщани бідують і він взяв ся підоймати з тої

біді; для того придумав „свинячу“ фабрику. Пішла гутірка, що граф буде розводити свиний і масо з них посилати аж до Лондону. Люди зраділи: трохи чи не кожда баба пильнувала чим швидше придбати собі поросену свиню і торгувати поросятами. Небавом прибула сюди й адміністрація свинячої фабрики, а з нею і касиєр тої фабрики — Федор Білецький, що втік з Галичини. Звістно, з першого початку треба було графови доброї поради людей, що знали ся на розпліджуваню свиний. Не тямлю, з якої речі вмів ся до того і звістний Іван Наумович. (Ми пригадуємо тут лиш то, що Наумович свого часу захвалював дуже в своїх писмах землю в Росії особливо же на Кавказі і доказував, як би там добре жити було нашим селянам. — *Ред.*) І от в самім кінці листопада 1890 році відбула ся в Радивилові перша нарада, як ліпше розпліджувати свиний. На ту нараду привізли з Петербурга Мирселав Добрянський, а зі Львова якась Аделя Каровська. (Редакція „Правди“ додає: се тільки прибране імя члена добре відомої нам редакції одної тутешньої часописи).

Що они там радили, невідомо, а небавом стало звістним, що діло тут в иншій фабриці. Люди близькі до Федора Білецького стали говорити, що граф Сологуб тільки маска, а свиняча фабрика тільки вивіска, під котрою Федір Білецький буде збирати темних селян з Галичини, яких буде ему присилати до них Аделя на те, що-б Білецький баламутив їх, намовляючи усякими обіцянками переселяти ся в Росію. Сам Білецький декому нишком шептав, що его прислано сюди з Києва від генерал-губернатора, яко військового агента, що-б пильно спостережав усе, що діє ся в Ав-

стрії, переважно в Галичині і що за се він бере плату по 500 карб. річно від гр. Ігнатієва, від військового уряду і від славянського комітету. Дійсно до свинячої фабрики стали навідувати ся селяни з Галичини, приходили і якісь дяки з Брідчини. Білецький пускав ману, що хто з Галичан перейде жити на Волинь, тому буде подаровано від уряду російського 20 моргів землі, хата, плуг волів, конякн, корова і сотня карбованців грошей. Баламутство оте небавом викликало таку еміграцію з Галичини, що уряд аж злякав ся, не тямлячи, що з нею діяти. Галичани перли ся на Волинь, а уряд пер їх в Саратовську та Волинську губернію. Галичани змагали ся і не хотіли туди йти і нарікали на Білецького. З Києва приїздили робити слідство. Білецький злякав ся тоді і скомпонував лист від Аделі, що уряд австрійський призначив 10.000 р. тому, хто уба Білецького. Носячись з тим листом, Білецький вимагав, що-б Радивилівська поліція і жандарми дали ему оборону, що-б дали ему вартових. Але-ж тоді у нас вже розкусили, що за штуккар пан Білецький і на вигадки его не звернули уваги.

Торік по весні Білецький поїхав до Києва і там став просити „оборони“. Найліпшою обороною, приміркував він, буде та, коли він де поблизу границі купить собі село і житиме яко дідич; тоді галицьким селянам зручно буде приходити до него на заробітки, тай ему зручніш буде справляти обовязки шпігуна. На талан Білецького патрон его Сологуб понав у тюрму за те, що захопившись зробити ся мільонником, він зробив фалшивий духовний заповіт від петербургського мільонника Грибонова! Вже сею року за се судили гр. Сологуба в Петербурзі і засудили відобрати у него графске і дворян-

47)

Матій Сандорф.

(Повість Юлія Верна).

(Дальше).

Що діяло ся в Дубровнику.

Підчас сих подій на Автекірті, діяло ся ось що в Дубровнику.

Пані Баторової не було вже під ту пору в Дубровнику. По смерті її сина вивіз її Борик при помочи кількох приятелів далеко з дому при улиці Марівеля. В перших днях була обави, що нещаслива мати таки з розуму віде від послідного удару судби. Хоч і яка була з неї енергічна жінка, а всеж-таки в її поведеню були ознаки божевільства, котрі навіть самих лікарів налякали. За їх порадом перевезли паню Баторову внаслідок тих ознак до містечка Вінтічелльо, до одного з приятелів її родини. Там доглядали її, як лиш могли і уміли. Але яку можна було дати відраду сій матері, сій жінці, котра два рази зазнала смертельного удару в своїй любови як для сина так і для мужа?

Її старий слуга не хотів її покинути. По-замикавши добре дім при улиці Марівеля пішов за нею, щоби служити їй щиро і вірно в її горю.

О Сарі Торонталівній, котру мати Петра Баторого прокляла була, не говорили вже ніколи нічого; не знали навіть, що єї вінчане відложено на пізнійший час.

Стан здоровля, в яким знаходила ся молода дівчина, змушував єї, не вставати з постелі. Та-ж і она дізнала несподівано страшного удару. Той, котрого она любила, вже не жив... очевидно згинув з розпущки... То его тіло несли саме тогди на кладовище, коли она виїжджала з двора вінчати ся з нелюбом.

Через десять днів, значить ся, аж до 16 липня був стан здоровля Сарі таки небезпечний. Єї мати не відступала єї ані на хвилику. Впрочім то були й послідні заходи, бо й она сама мала смертельно занедужати.

О чім розмаляли мати з донькою, в тих довгих годинах, коли були лиш самі одні з собою? Можна здогадувати ся і не треба того близше розбирати. Крізь плач і слези неслися заєдно два імена, імя Сарканього, котрого проклинали — та імя Петра, котре по правді лиш було виписане над могилою, та хиба лиш для того спонукувало до плачу.

З тої розмови, котрої Сіляс Торонталь і послухати не хотів — він навіть уникав доньки і не хотів з нею сходити ся — вийшло, що пані Торонталева постановила ще раз зробити пробу, чи не намовить свого чоловіка инакше. Она жадала, щоби він не наставав на се по-друже, бо Сару, скоро она лиш нагадає собі о тім, бере якийсь ляк та відраза.

Але банкір стояв упорно при своїй постанові. Коли-б так він сам мав в тім ділі рішати і коли-б хтось другий не напирив на него, то він може би був і послухав тої намови, може й сам був би прийшов до такого переконання. Але що его спільник мав більший вплив на него, як того можна було сподівати ся, то й не хотів вже більше з панєю Торонталевою о тім говорити. Коли вже раз було постановлено, що Сара має віддати ся за Сарканього, то й вінчане мусіло відбути ся, скоро би лиш Сара подужала.

Можна собі легко уявити, як Сарканій перецудив ся, коли настала така несподівана перешкода; як то в души лютило, що ему щось влізло в дорогу, та як він став брати ся до Сіляса Торонтала, складаючи вину за все на него. Коли було придивити ся всему ліпше, то можна було видіти, що то розходило ся вкінці лиш о відложене вінчання, але як раз то відложено, коли-б мало протягнути ся, грозило звіченем всіх его планів, які він був уложив собі на будучність. З другої же сторони й він сам міркував то дуже добре, що Сара й на очи не хоче его видіти, така ему неприхильна.

Ще би то було вийшло з тої неприхильности, коли-б так молода дівчина хоч би лиш здогадувала ся, що Петро Баторий погіб від ножа того чоловіка, за котрого зневолюють єї віддавати ся?

Сарканій, то правда, міг лиш радувати ся

ске зване і честь, заслати єго на Сибір! (З сего процесу виявилось в суді, що Сологуб у Відні обшахрував в якомусь готелі кельнера, виманивши у него кілька гульденів).

У Києві Федор Білецький мабуть зумів доказати свої заслуги, бо генерал-губернатор згодився дати єму грошеву урядову заповому, щоб він купив собі біля границі землю. Тоді Білецький знайшов собі таку землю Дубна у купця з Києва — Рябошапки. Сторгувалися оні з Рябошапкою за 46.000. Земля та 700 десятин у заставу в банку, а на ній лежить 26.000 р. позички з банку. Сей довг сплачуєся звичайно ратами, піврічно, переходив на Білецького, а 12.000 давби то уряд, а решту мусів Рябошапка ждати, доки Білецький „зародить“. Доки-ж не буде зроблений купчий акт, Рябошапка дав Білецькому повну довіреність управляти по власній уподобі тою землею.

Першим ділом Білецький по тій довіреності видав своєму синові контракт, що нібито по праву даному єму, Федорови, Рябошапкою, він віддає своєму синові ту землю в аренду, здає ся на дев'ять років і вже получил за те від свого сина десять тисячів карбованців.

Отся вже чисто шахрайска „аренда“ показувала, до чого прямує Білецький! Та се ще нічого! Другим єго ділом було зараз же виписати через якихсь дяків та через Аделью Каровську двадцять родин селян з Галичини, обіцяючи їм „дешево“ продати землю і перегадом вихлопотати їм заповому від уряду.

Двадцять родин темних селян, розпродавши усе, що мали дома в Галичині, прийшли до керманіча свинячої фабрики і зложили єму на руки 14.700 руб. за 140 десятин землі. Сам Білецький купив землю у Рябошапки по 60 р. за десятину, а землякам своїм продав дешево по 110 р. На взяті гроші він тільки декому з Галичан давав такі квітки: „N. N. зложив 100 рублів...“ Тай годі!

Була умова, що з початку лютого, скоро зійде сніг, Білецький зараз же відведе Русинам продану землю. Одначе минув і лютий, а Білецький не брав ся відводити землю. Тоді Русини вдали ся до генерал-губернатора. Білецький відписав, що „він продав Галичанам сю землю, когру ще Рябошапка віддав їй в аренду німцям-колоністам. Колоністи не хочуть єї віддавати, поки не миче термін контракту; за се ведеть ся з ними в луцкім суді процес і доки не скінчить ся процес той, не можна прогнати колоністів і віддати землю Галичанам. Нарешті в маю скінчив ся процес. Суд зовсім по правді присудив, що-б колоністи додержували аренду до терміну по контракту. Другої землі Білецький не хотів давати. Русини сиділи без

з того, що він при сій нагоді позбув ся свого соперника. По нім не було видно ані сліду того, щоби єго совість гризла, бо єго серце було зовсім замкнене для всякого людського чувства.

— Таки добре стало ся, — сказав він одного разу до Сіліяса Торонтала — що той хлопчище загадав смерть собі зробити. Чим менше того накорінку Баторих на світі, тим ліпше для нас. Видко, що таки й небеса шляють нам поміч.

А по правді хто ще остав ся в живих з трох родин Сандорфа, Баторого і Затмара? Однісенька стара жінка, когрой дни вже були почислені. Здавало ся, що таки на правду Господь Бог взяв тих нужденників в свою опіку, бо ніби єго ласка держала їх аж до послідної хвилі, значить ся аж до того дня, коли Сарканій мав стати мужем Сарі Торонталівної а разом і паном єї майна.

Але Господь Бог хотів єму показати, доки він терпеливий, бо причина, задля котрої відложено вінчане, ще довго тягнула ся.

Коли недужа — бодай на тілі — прийшла знову до себе по тій страшній пригоді, коли Сарканій гадав, що можна вже завести знову бесіду про залагоджене єго проекту, занедужала також і пані Торонталева. Та бідна жінка так була висхла, що аж жаль брав на ню дивити ся. Та й нічо в тім не було дивного, по таким життю, яким жила она по подіях в Триесті та від того часу, коли довідала ся,

землі, без грошей і за хлб мусіли робити на Білецького.

Яксь спасенна душа напутила обшахруваних Білецьким Русинів знов вдати ся до генерал-губернатора. На сей раз гр. Ігнатієв иншим оком глянув на свого „вірного“ агента і звелів жандарискому полковникови Виргилічу зробити слідство. Білецький спершу став говорити, що не дає Русинам землі через те, що оні не доплатили єму ще всіх грошей, бо дали тільки 14.000 р. а треба усіх 15.000 р. тай землі їм купувати не можна, бо оні ще не прийняли підданства Росії і навіть ще не просили про се. — Тоді виявилось усе шахрайство. Нарешті він, Білецький, згодив ся продати тим Русинам, як було умовлено. Виргиліч, розібравши справу, прийняв справедливо сторону покровджених і наставав на то, щоби Білецький заспокоїв всіх, як було умовлено, а инакше єго відвезуть в Австрію. А тут графив ся і Рябошапка і заявив, що він хоче продати свою землю вже не Білецькому а просто Галичанам і продати її усю за ту саму ціну, за яку був запродав Білецькому.

Почувши се Білецький, упав на вколіш і став прохати, щоб дозволили єму від себе продати усю землю Галичанам за 53 тисячі і таким чином заробити з них „хоча сім тисячів“. Виргиліч поїхав до Києва і от приходить відтам телеграма, щоб Білецького зараз вирядити до Києва. Білецький став змагати ся, що він „хорій“. Новий приказ: привести єго хорого!... Повезли. Стали розбирати справу в Києві... Гр. Ігнатієв не схотів уже й бачити „почтенного“ Білецького... Білецький зажадав, щоб селяни галицькі, купуючи вже з рук Рябошапки усю землю, вернули єму п'ять з половиною тисячів за ті поліпшення, що він поробив на тій землі. На лихо Білецькому — у него був за прикащика один з тих Русинів і записував кождо копію, що додав Білецький на поліпшення. З сего рахунку показало ся, що Білецький видав не 5 1/2 а тільки 1 1/2 тисячі рублів. Білецький знов на вколішки!...

Все скінчило ся на тім що ківська адміністрація відобрала від Білецького усю землю, звеліла єму зараз, скоро верне ся до Радивилова, вернути Галичанам ті 14.700 р., що взяв у них взявши собі з них 1500 р., що видав на господарство, контракт з сином зараз подерти і звінечити, усю землю передати Русинам, а скоро вийде прийняте їм в підданство, тоді вже Рябошапка дасть їм купчий акт від себе.

Федор Білецький заплакав і став щось говорити, що се справа цивільна, і треба щоб розібрав її суд... На се єму відповіли порадою: ліпше мовчати, бо з сеї цивільної справи зараз

з яким печестним чоловіком она собі світ завязала. Відтак прийшло ся їй хоч не побоювати, а все таки саму себе перемагати тогди, коли постановила зробити послідний крок в користь Петра. Она бажала направити бодай часть того лиха, яке заподіяно родині Баторих. Наконєць ще й тим гризла ся, що єї просьба не помогла нічого супротив впливу Сарканього, котрий так несподівано явив ся в Дубровнику.

Зараз в перших днях недуги стало яєне, що отсему життю приходить вже кінець. Лікарі робили пані Торонталевій ще лиш на кілька днів надію. Она мусіла умирати з винищення сил. Ніякий лік не міг їй помогти, хоч би навіть і Петро Баторий встав з гробу та оженив ся з єї донькою.

Сара відплачувала ся їй за всю єї любов та опіку, якої зазнала від неї, і сиділа день та ніч коло єї постелі.

Що діяло ся Сарканьому через ту нову проволочку, можна зрозуміти. Він сварив ся та лаяв ся раз-у-раз з банкіром, котрий так само, як і він, не міг нічого вдіяти.

Се положене мусіло конче роз'яснити ся. Дня 27 липня, отже в кілька днів пізнійше, здавало ся, що пані Торонталевій якось ніби полекшало, сили єї ніби знову вернули.

То було так лиш від горячки, котра була така сильна, що до 48 годин мусіла їй конєць зробити.

Перед єї очима стали показувати ся якісь

вийде така карна, що поведе аж в Сибір... Тай адміністративним шляхом можна відвідати береги Іртиша, або коли хоче — „назад з Збруч“...

Перегляд політичний.

Президент міністрів кн. Віндішгрец, міністер гр. Фалькенгайн і президент Палати послів бар. Хлюмецький прийшли до Відня.

Вчешні послідні маневри під Ляндскроною перервано в наслідок великої зливи около першої години по полудни. Віденський Tagblatt доносить, що галицькі маневри вповні відкликано а Найдост. Архікн. Альбрехт вертає з цілим штабом до Відня і аж в назначенім часі вийде звідси на маневри під Баласач-Дярмат на Угорщині. Мимо того Є. Вол. Цісар перебуде кілька днів у Львові, окружений переважною частию членів кабінету, що надасть незвичайної ваги цісарській гостині у Львові.

Грецькі офіцери в Атинах викликали вчешні великі розрухи в місті. Обурені на газету „Акрополіс“, котра вже від довшого часу виступала против грецької армії, напали на редакцію тої газети і збурили цілий льокаль побивши та поломивши все, що їм впало в руки. Внаслідок того засуспендовано генерала Караіскапса, а команданта пляцу, котрий похвалював постушоване офіцирів, укарано. В корпусі офіцирским настало велике роз'ярєне.

До Berl. Tagebl. доносять з Атин, що межі Англією а Туреччиною ведуть ся переговори в справі заміни острова Кипру за Крету. Туреччина рада би позбути ся Крети, бо має з нею вічні клопоти, а Англія доплачує до Кипру величезні суми, бо 12 мільонів фунтів штерлінгів (около 125 міль. зр.). Губернатор Крети Джевад, противник відступлення сего острова Англії, мав длятого подати ся до дімісії.

Сербський митрополит Михайло наказав окружником до духовенства обходити день 11 вересня яко день імені короля Александра церковним съв'язом в цілій Сербії. — Марістрат біградський засуспендовав заряд міських водопроводів і наказав касу запечатати.

До Köln. Ztg. доносять з Білграду, що проводирі радикалів ухвалили виступити чинно лиш в случаю розписаня виборів до скуп-

привиди, она почала говорити без памяти, як звичайно у великій горячці.

В тій горячці повтаряла она все лиш одно імя, — котре неаби як счудувало Сару. То було імя Баторий; але не сина, лиш єго матір згадувала недужа раз по раз, кликала єї, клила ся їй, як коли-б мала щось на совісті і та єї мучила.

— Просіть, пані... просіть мене!

Коли-ж пані Торонталева по однім таким нападі горячки дуже ослабла і стала трохи спокійнійша, спитала єї молода дівчина, чога она так кличе Баторову, а она тогди як би перелякана сказала до неї:

— Мовчи, Саро!... Мовчи!... Я нічого не говорила!

Так настала ніч з 30 на 31 липня. Через якийсь час думали лікарі, що недуга пані Торонталевій дійшла вже до найбільшої сили, а тепер вже ослабає.

В день було їй ліпше, вже не говорила без памяти а в недужій настала повна і несподівана зміна. Здавало ся, що й ніч буде так само спокійна, як був день.

Ся користна обставина мала свою причину. Пані Торонталева почула в собі ще на короткий час перед смертю силу волі, якої ніхто по ній не сподівав ся. Помирившись з Богом постановила она собі щось, що мала виконати і чекала до того лиш догідної хвилі.

Доньці сказала, щоби она сеї ночі положилась на кілька годин спочити. Сара, хоч

штину, але аж до того часу держати ся зда- лека і виждати.

Після приватних вістей з Нагасакі (в Я- пані) мали Японці при помочи своєї флотії здобути сильно укріплений форт Артур коло хінського порту воєнного в Веї-гаї-веї.

НОВИНКИ.

Львів дня 6 вересня.

— **Іменована.** Львівський висший суд крає- вий іменовував судовими авскульптантами Антона Лукасевича, Осипа Дрималика, Тадея Земян- ского, Адама Краля, Мечислава Стефку, Броніі слава Лышку і Кароля Вишневекого.

— **Кантата** на привіт С. В. Цісаря в львів- ській семінарії духовній. Слова уложив крилоша- вин о. Богдан Пюрко:

Дзвонять дзвони, бють гармати,
А від хати та до хати
Мчить ся вість: „іде гість,
Імператор і Владика“ —
Наша радість превелика!

І в пятноньку рано в ранці
Повлітали ся коханці,
Повлітались мов на знак:
Бойко, Гуцул, Подоляк.

Стали в даву на двірці,
На зеленім коверці,
Разом руки си подали
І Монарху привитали:

„Слава Богу, а потому
Слава і Габсбургів Дому,
Що то нашу Русь землицю,
Як рідненьку си сеєгрицю,
Побіч своїх посадили
І до ший голубили.

Сто літ тому вже мпнуло,
Неодко ся перебуло.
Були тучі, були громи,
Були всякі проломи,
По Русь все то пережила:
Вірністю дорожила!

Тую вірність, Володаре,
Ми приносим днесь Ти вдари.
Ти приймеш го — добре знаєм,
Теж по свому тя витаєм:

зразу тому противилась, послухала, бо виділа сильну волю своєї матери.

Около одинайцяті години в ночі пішла Сара до своєї комнати. Папі Торонталева ли- шила ся сама. Дома всі спали і настала така тишина, що можна би було справді сказати: „як коли-б всі повимирали“.

Пані Торонталева встала, і та недужа, котра так була ослабла, що не мала, як здавало ся, на стілько сили, щоби підоймити ся, мала силу убрати ся і сісти; коло малого столичка.

Тут взяла она папір і дрозжачою рукою написала на нім кілька рядків, під котрими підписала ся своїм іменем. Відтак вложила сей лист де куверти, запечатала его і написала на ній таку адресу:

Пані Баторова, улица Марінеля,
Страдоне, Дубровник.

Пані Торонталева ще лиш на силу дер- жала ся на ногах, так була утомила ся при- сій незвичайній тепер для неї роботі; а всеж- таки отворила двері від своєї комнати, зійшла сходами на долину, перейшла через подвірє та отворила з трудом мала фірточку, котрою ви- ходило ся на улицу, і вчинила ся на Страдоне.

На улиці було пусто і порожно, бо то було може вже о півночі.

Хитаючись на всі боки поволікла ся пані Торонталева може на яких пятьдесят кроків дальше, лівим боком по тротоарі, аж до почто- вої скринки і вкинула там свій лист; відтак вернула назад до двора.

Слава ще раз, слава Богу,
Слава і Габсбургів Дому,
Слава Родженому в Спасі*)
Возлюбленому Монарсі;
Загремім Му в пострах світа
Грімке руске: Многа літа!

— **Красва Рада** шкільна оповістила, що вже вийшли з друку і продають ся читанки для народних шкіл: „Школа народна. Часть друга“ (ціна оправленого примірника 30 кр.) і „Школа народна. Часть третя“ (ціна оправленого примір- ника 50 кр.) Часть друга приписана для другого ступіня науки в школах 1-, 2-, 3- і 4-класових з руским викладовим язиком та для II-гої класі шкіл висшого типу з руским викладовим язиком, уживаючих плану шкіл 5- і 6-класових, а крім того в школах з польським язиком викладовим низшого типу на третім ступіні, а в школах висшого типу з польським викладовим язиком в третій класі. Третя часть вйде в сїм шкіль- нім році до ужитку на третім ступіні науки в школах від 1- до 4-класових низшого типу з руским викладовим язиком.

— **Іспити.** Іспит зрілости в львівській школ- реальній відбуде ся дня 17. вересня. — Попра- вляючі іспити зрілости в женській семінарії у- чительській у Львові відбудуть ся дня 15. ве- ресня.

— **Жертви грому.** Дня 27 м. м. о годині ців до 8. вечером в громаді Тучани в Ярослав- щині повстала велика буря з громами і зливою. Нещасте хотіло, що грім вдарив в хату селянина Федька Шафранця, котрого жінка і двоє дітий находили ся в хаті. Грім поразив жінку і діти. Жінка впала без пам'яті на землю, а діти утекли, бо були вже старші; хлопчєць мав 19 літ, а дочка вісім. Огонь обняв хату і в нім згоріла Федькова жінка. Крім хати сналила ся ще его стодола зі збіжем і двоє худоби, — а також сусідна сто- дола Якова Блюха. Загальна шкода виносить 1000 зр.

— **З Богородчанського** пише нам наш до- писуватель: Писав би-м вам про нашу бідноту, та єї досить у кождім селі, а паріканя нікому не додають духа. Радше напишу вам, яка то велика поміч у біді, коли в якійсь громаді най- де ся чоловік, що людям добре бажає тай ста- рає ся о се. Громади Хмельівка і Глибоке щасливі, що мають доброго священика, о. Осипа Смоль- ницького. Як рідний батько дбає, він про свої громади тай нераз стає людям у пригоді. Село Глибоке було в банку задовжене. Якої то праці треба було, щоби видобути село з сего нещастя. Кілько то треба було найзидити ся по судах та

*) Примітка автора: С. В. Цісар родив ся на Преображеніє (в Спасі).

Але тут вже й скінчила ся вся єї сила, на яку здобула ся, щоби виконати свою по- сідну волю. Она зімліла і упала коло порога, під помешканем свого візника.

Тутєї і знайшли в годину пізнійше. Сі- ляс Торонталь і Сара тут єї відтерли. Відтак занесли єї назад до комнати, але она там зно- ву сратила память.

На другий день розповів Сіляс Торонталь Сарканьому, що стало ся. Ані одному ані дру- гому не могло і на гадку прийти, що пані Торонталева послідної ночі надала лист на почту. Чого она вийшла із двора? Не могли знайти на то ніякої розумної відповіді і та загадочна подія осталась для них лиш пред- метом занепокоєня.

Недужа мучила ся ще дальших двацять і чотири годин. Ще лиш конвульзийними су- дорогами давала ознаки життя; то були послідні прояви душі, що мала вже улітати. Сара дер- жала єї за руку, як колиб не хотіла пустити матір із світа, на котрім мала незадовго ли- шити ся без всякої опіки. Але уста матери вже були заніміли і навіть імя Баторий не ви- ходило із них. Єї совість сула вже спокійна, єї послідна воля довершена. Пані Баторова не потребувала вже просити, не потребувала бла- гати прощення.

(Дальше буде).

за ріжними орудками в тій справі — то Глубо- чане пізнали, коли бачили, як їх панотець ета- рає ся полагодити ту справу з банком. О. Смоль- ницький без великих коштів громади побудовав дім парохіальний і гарну школу, а поки школи не було, відступав для дітвори давне приход- ство, де вчила п-ї Григоровичева. О. Смольни- чий перебуває у своїй парохії ледви від семох літ, а вже дуже заслужив ся громаді. Громада вміє оціняти ту заслугу і вдячна свому свяще- никови так, як перед ним о. Льву Витошинь- скому.

— **Порося** покалічило дитину. В громад Петругова в рошицькім повіті господар Тобіянш вийшов за орудкою з хати, а жінка его пішла на поле по картофлю. Дома лишив ся малий син, що мав колесати кількамісячну сестричку в ко- лисці. Хлопчина заснув при колисці, а тимчасом до хати вбігло порося і обгризло дитині руче- нята, особливо при одній руці відкусило пальці. Дитина живе і рука загоїть ся, та коли в житю глянє на свою руку, все буде нарікати на своїх родичів, що не добре естерegli єї.

— **На шляху** залізниці Миколаїв-Дроговиже убив поїзд 13-літнього пастуха Гаврила Панькова з Вербяка.

— **Огні.** В Жмигороді старім від грому зго- ріла хата вартости 400 зр., а самого господаря поразило тяжко. — В Роздолі згоріла необезпе- чена стодола зі збіжем, вартости 900 зр. Грізний огонь придушено з тяжкою бідом. — Від грому згоріли в Лопушанці необезпечені будинки Йосля Пайста, вартости 910 зр. — В Демни згоріло кілька загород, що були варті 1350 зр. Огонь повстав мабуть від папіросів, що їх куриє один парібок в стодолі, коли молотив збіже. — В Лу- ковій згоріла загорода Мартинка. Кільканайцять штук худоби спалило ся. Шкода 1000 зр. була необезпечена. — В Словиті погоріли господарі Мудрик і Кривий. Необезпечена шкода виносить 850 зр. Причину до огню дали діти, що бавили ся сірниками. — У Вишнівчику згорів фільварок, що був варт близько 4000 зр. — В Стипаві виж- ній огонь наробив шкоди на 150 зр.

ТЕЛЕГРАМИ.

Будапешт 6 вересня. На конгресі гігіє- нічним вели ся вчєра наради над холерою. Загальну увагу звернув на себе відчит росій- ского ученого Мечникова з Парижа, котрий доказував, що бациль (прутєнь) холеричний сам про себе не єсть ще причиною холери. Були люди, що їли множество тих бацилів, а мимо того не занедужали на холеру. Єму удало ся викрити в жолудку і кишках чо- ловіка другого прутня, котрий або додає сили прутневи холеричному або єї ослабляє. Лиш той чоловік може занедужати на холеру, в котрого жолудку або его кишках єсть той другий прутєнь, котрий помагає відтак роз- вивати ся добре прутневи холеричному; хто-ж має в собі такого прутня, котрий не дає ся розвивати прутневи холеричному, того хо- лера не возьме ся, хоч би він і не знати як най ся холери — значить ся, того прутня хо- леричного. На підставі сего відкриття удало ся Мечникови перенести холеру і на такі звірята, о котрих доси думано, що їх холера не чіпає ся.

Лондон 6 вересня. Бюро Райтера доно- сить з Шангаю, що в наслідок виданя япань- ских шпігунів американським консулом властям хінським, постановили Японці опустити місто і продають чим скорше свої товари. Шпігунів страчено. — Хінська джунка (судно), що плила заказаним каналом, зачепила о торпеди і внаслі- док того вилетіла у воздух. Більшу часть за- логи урятовано.

Велика Львівська Лотерія Виставова

Послідний місяць

Головні виграні

60.000 зр. 10.000 зр. 5.000 зр.

в готівці по потрученю лише 10%

Львівські льоси виставові по 1 зр.

поручає

Густав Макс, Шелленберг і Крайзер.

Бюро оголошень і дневників

приймає

О Г О Л О Ш Е Н Я

до всіх дневників

по цінах оригінальних.

До

Народної Часописи, Газети Львівської і „Przegląd-y“

може лише се бюро анонси приймати.

С. Сцітцер у Відни

поручає

Товари камінні і шамотові.

Плити білі і кольорові. — Насади коминкові. Ком-
плетні урядження для стаен і обор.

На жадане висилаємо катальоги.

Заступники для Галичини і Буковини

Гамель і Файгель

у ЛЬВОВІ, улица Коперніка число 21.

Всі прибори

для аматорів і фахових фотографів

именно :

папір альбуміновий, целюидиновий, течі, шкла, хе-
мікалія найдешевше купити можна впрост у заступ-
ників фабрик найбільших

ГАМЕЛЬ І ФАЙГЕЛЬ

Львів, ул. Коперніка 21.

Льоси

вистави краєвої

штука 1 зр. а. в.

Головна виграна

60.000 зр.

продає

Л. П Л Ь О Н,

бюро 62

дневників і оголошень

ул. Бароля Людвика 9.

С. Кельсен у Відни

поручає

Кльосети з перепливом води і без того. — Рури кльосетові. — Каналові
насади з патентовим замкненем. — Збірники на воду. — Комплетні уря-
дження купелеві. — Вентілятори. — Прибори до водотягів, як також
рури лянні і ковані. — Помпи, фонтани і всякі арматури.

Заступники для ГАЛИЧИНИ І БУКОВИНИ

Л Ъ В І В ГАМЕЛЬ І ФАЙГЕЛЬ Коперніка 21.

На жадане висилає ся катальоги.